

«Ապրիլ 30 տա Ռեթիմտա պուլու-
նան օրտունուէն պիր Վրզտարը Էօմէր բա-
շա հազրէթ Էրինին օրտունուէն իւ պիր-

լէշէք իշին եօս չեղըն օրուս, զօրգա-
լար էրիսօրի գարիեւեալ եազընընտա իւ-
զերիւնէ հիւսմ իթմիշէր իսեւտէ, իս-
Փագեա իւզերիւնէ տօղըն կերի չեքիւմե-
նէ մէծպուր օրմուշար տրր:

« Գալիէն սեղէնտիկիւնէ նեզարէն,
իշէրին կիտիշի վէ իխթիլալըն բօլիթիգա-
սը իւզերիւնէ Ջիմրագագիտէն մայիւմաթ
իսիւմէք իշին, տիւնքի կիւն պիւր թագըմ
զօրպալար Օմօյտա թէճէմիւ իթմիշէր
տիւր, Փագաթ պու թարզ թէվաթուր-
լար չօգ տէՓա գուհուրա կէլմիշ տիւր
վէ զանըմա էօմէր բաշա հազընթէրի-
նին թէտապիւրի շեմիտէսին կիծիքիւր-
մէք վէ վագըթ գաղանմագ նիեթի իլէ
օրմալը տրր: շիւբհէսիգ այնի նիեթի
մէպնի պիւր թէվաթուր տաշա չափ օ-
լոււմագտ տրր, կիւեա զօրպալար իշինտէ
գօլէրա ալեւմէթէրի իլէ պիւր իսաթա-
լըգ տիւշիւշ իմիշ: պուհոււնա ասաթի-
րի ճահանէ պուլաշմաշըն գօրգուսու իլէ
ուզագ տալըն մայրընը մէմուլ իտէրլէր,
Փագաթ պու իսպէրլէր, պաղը գօնսօ-
լոտանէնէ կիւրիպ լըգմագտա օլան քի-
մէսնէթ թարաթընտան թէվաթուր
պուլմագտա օլտուղու իշին, շիւբհէլի
հաշաթիւշը մագաթընտա պիլտիւմէքիւն
սէլա հիւնթիմիւզ վալ տրր: »

ԳԱՐԻՆ

— Էրմէն միլէթի միւթէ պէրանընտան,
Միւհէնտիւտան Յօհաննէս Եֆէնտիւնի
եէնի պիւր թագըմնիւ սախ (նիւսիւշէր)
գալպալար հաքք իյլէտիկիւնի, 448 նիւ-
սէրօլու նիւսիւ միգտէ իլան իթմիշ իտիք:

Պու տէՓա ալտըղմըզ մայիւմաթը
տաշիհէյէ կէօրէ, սահիպնիւն քէնտի
մաթ պաաթընտա իսթէնիլէճէյի քիւթի-պ
ու տալիւնին թապընա մէգոււնիլթէթ
թէտաթ իշին, ճանիպի տալթանաթը Սէ-
նիլէնէ թագտիւմ իյլէտիկի մաթպու ա-
րգու հալ նիւսիւթէրի քի, հուրու թ ու ճէ-
տիտէնին պիւր նիւմուսի տիւր:

Էլիիայի օւմուրի հազարաթը թա-
րաթընտան, ալըրը մէրթէպէտէ թագ-
տիւր օլոււնարագ, միւծիւնի (իճատի
տիւծի) իլէշիլգէն բէք չօգ թալթիթաթ
իճրա օլոււնտուղու կիպի Չաթը հազընթի
մէշիլթէթ բէնահի թարաթընտան պաղը
քիւթիւպի միւնասիլգէնին շիմտիտէն
թապընա միւպաշէրթ օլոււմաթ,
պիլգաթ էմր պուլըրուլմուշ տուր:

Հալ պու քի, մէգքիւր հուրուՓու
ճէտիտէնին պիւր ըրսալէ պասմաղա պիլէ,
քիՓայէթ իթմէյէճէք գատար նօգսան
մըգաարը վէ սահիպնիւն իսե, չու նօգ-
սանը իքմալէ շիմտիքի հալտէ իգթիտա-
րը օլմաթըղը սէպէպիլլէ, մուպէնէթ-
սիլ օլտուղու հալտէ, չու էսերին պիւր
միւտտէթ մէնՓաթպալաշի զուհուր օ-
լաւաեւմաղը իսթիլալար օլոււմուշ տուր:

Միւլըրիլգաւ մաթպուաթըն թէրագա-

զարպա, մէարիՓի միլիշէմիլգին քէսրէթի
ինթիշարըն մուծիպ օլաճագ պէօյլէ պիւր
էօրի միւթէպէրին իսե, սիւրաթը զու-
հուրու հազըգաթէն աղու օլոււնուր-
պիւնաէն ալէյս պու աղոււնու պիւր տն
էվլէլ հիւսնի հուսուլոււնա մէտարօլմագ
իշին, սահիպի թարաթընա իգթիլգա ի-
տէն մուպէնէթի Ֆիլիլլէնին իճրաթընը
իւմիտ իտէրիլ:

Թ. ԷՔԷՐ

— Իշիթ տիկիմիլգէ կէօրէ, թէլէկրաՓ
մուխապէրաթը Թիւրքիաճըղտա տախի
տաշա զիեւտէ իքմալ իտիլսին նիլէթի
միւլթիտէսիլլէ, սայէյի մամուրիլլէթ-
վայէյի հազընթի Փատիշահիտէ, պաղը
մուազգամ տէվլէթէր թարաթընտան
ճէլպ օլոււնտուղու կիպի, պուրաեա տա-
խի, առէթա մէքթուպ եաղար կիպի եա-
ղը եաղարագ իսպէր պիլտիլթէն նէվիճատ
մաթիւնա իլէ ուսթատը ճէլպ իտիլլէրէք,
մէգքիւր ուսուլին իճրաթընա միւսարաթ
օլոււնաճագ իմիշ:

Մէլքիւր մաթիւնա եախօտ իճատըն իճ-
րաթընը Էօյլէտէճէք ուսթաեա, զանն ի-
տէրիլ քի 50 պիւն Ֆրանզ իւճրէթ եա-
խօտ միւքեաթաթ իթա պուլըրուլմագ
տրր:

Մէլքիւր մաթիւնա իւսուլինճէ,
հէրքէսին իսթէտիկիլլէր եաղը իլէ
շէրիթ վարի պիւր քեաղըն իւզերիւնէ եաղը-
լաճաղընտան, մէլքիւր քեաղընտար պաշ-
գա պիւրքեաղըն իւզերիւնէ եարըշտըրըւ-
րագ, թէլէկրաՓ սահիպիլլէնէ կէօնտէ-
րիլէճէք իմիշ:

— Իշիթ տիկիմիլգէ կէօրէ, եարըն քի
կիւն Չաթը հազընթի Չիլլուլուհի Պա-
պը ալիլէրիլի թէլիթի պուհուրաճագաթ
օլուպ, վէ պաղը իսլահաթը միւհիմիւ-
նին իրատէյի սէնիլլէսի գրաաթ պուլ-
րուլմագ տրր:

— Սհմէտ վէլիլգ Էֆէնտի հազընթի-
լէրի իւհուսիւնէ տաալիւնէգար թիթէվ-
ճիհ պուլըրուլմաղը հալաթիտէն տիւր:

— Չաթը հազընթի Փատիշահիւն
տախի, սայիւր հիւքմուրան միսիլլու փա-
րիսէ աղիւթ պուհուրաթ, Սէրկիլի
ումուլիլլէ սէյր ու թէմաշա պուհուրա-
ճագաթը սէյլլէմէքտէ տիւր:

— Էսպագ գաբուտանի տէրեա տէվ-
լէթու հաճի Պէսիմ բաշա հազընթիլէրի-
նէ մէճիսի վալեա ազալըղը թէվճիհ
պուլըրուլմուշ տուր:

Բաշայի միւշարիլլէյս հազընթիլլէրին
սապըգա հայիլ օլտուղալը մէսնէտէ ճէ-
լիլ գաբուտանիտէ իպրագ իթիլլէրի
սատագաթ ու իսթիլգամէթի շիմտի տա-
խի իպրագ իտէճէթիլլէ մէմուլի գալիտէն
տիւր:

— Թըրհալատան ալընան իսպէրլէրէ
կէօրէ, եէնիտէն հարամի վէ զօրպալար-
տան միւրթիլլէպ Էշգընա պէօլլէրիլլէրի

բէյտա օլուպ, ԱկրաՓա թարաթընտա
3 գարիեւեալագալ վէ գօյուլն վէ ինէք
վէ սայիլէ սիւրիլլէրի կէօթիւրմիւլլէր
տիւր: Փագաթ ասաթիլլի շահանէնին եազ-
լաշտըղըն կէօրտիւլլէրի անտէ, Եուսան
թօրաղընա գալմիւշար տրր:

ՃԵՆԱ ՊԻՐ ԹԵՃԵԼԼԻ

Հէքիմօլան տայիմա իսաթա վէ եա-
րալը կէօրիւր, հիւղնէնկիլգ պիւր սանաթ-
չաղընը օլան տայիմա գէվգ ու սէՓա
կէօրիւր, Էյլէնճէլի պիւր սանաթ: զաղէ-
թաճը օլան իյի եա Ֆէնա հէր շէյի կէօ-
րիւր, կիւլմ պիւր սանաթ:

Կերշի հէր զաղէթաճը, միլլէթճէ ի-
յի վէ Ֆէնա հալլէրիմիլգի աղ չօգ կէօր-
մէքտէ վէ հէր քէսէ պիլտիլլէքտէ տիւր
լաթին, թէճէլլիմիլգ Ֆէնալըղընտան, Ֆէ-
նալըղար մէնգալլէրիլլէն էն պիլլիւք-
լէրի վէ էն տէհէթիլլէրի, զանն իտէր
սին քի, եա ալէսսէվիլլէ պիլգիմ գարշը-
մըզա չըգմագտա տրր, վէ եախօտ պիլ-
քէնտիմիլգ Էօյլէ մէնգալլէրի տօղըն
կիլթմէքտէ վէ կէօրմէքտէյիլլէ:

Ետի սէնէտէն պէրու գալէմ մէյտա-
նընտա պուլլոււնագ շէրէթիլլէ իՖթի-
խար իթմէքտէյիլլէ: վէ ետի սէնէտէն
պէրու տախի, միլլէթճէ էն տէհէթիլլէ
մէնգալլէրի նագշ իթմէքտէյիլլէ:

Շու տարի տիւնեատա, պիւր գալ միւ-
եանտան իպարէթ պիւր միլլէթ պուլլու-
մագը շէրէթիլլէ իՖթիլլաթ իլէմէք իս-
թէտիկիմիլգ հալտէ, վէ երազընճէ շէհիլ ու
գասապալարտան պուրաթա պիլլէրճէ դա-
րիպ ու Փագըր ու պիլքէս ու սէֆիլլէրի-
միլգ պուլլոււնտուղու թագտիլլէ, ու
մուլա ալիտ օլարագ եալընը պիւր իսա-
թախանէմիլգ վար իքէն, հայրՓ քի, հիշ
պիւր վագըթտա, սահիհէն իսլահա շա-
լինի կէօրիւպ իշիտէմէմիլլէ տիւր: պա-
գաա, չօգ տէՓա հոլարաթմուլլէնլար
տէյիլլէրիլլէ, վէ չօգ տէՓատախի, պիլա-
լէկիեւնըն չու եա պու տէրէճէտէ գալըր-
լըպ րահաթ իթտիլլէրիլլէ իշիլմ միշ, վէ
քեաղընտար իւզերիլլէ պաթթըրըւրագ
ալլէ նէշը իտիլլէրի կէօրմիւլլէրի գալիւր-
լաթին, հէման քեաթիլլէսինին տախի մու-
ղայիլլէրի թաթիլլէ իտիլլէ տէիլլէրիլլէ
կէօրմիւլլէրի տիւր:

Կերշի, մէլքիւր իսպրաթիսան իտա-
լէսին տէր իւհուսիլլէն գաթլար իշին-
տէ չօգ իսպրիսահ վէ զայրէթէշ գաթլար
կէօրիւլլէրի տիւր: լաթին հիշ պիւր տէ-
Փա, տիլգաթլը, Էհիլլէթիլլէ մէրհամէթ-
լի, վէ մէսուլլէթիլլէ պիւր իտարէ կէօրէ-
մէմիլլէր տիւր:

Նէ հալտէ տիւր աճէպա շիմտի մէլ-
քիւր իսպրաթիսան:

Պու սիւլալին ճէվալընը վիլլէք բէք
կիւլմ: պիւր, հէմ նագշ իտէպիլլէք իշին
պիլգաթ պիւր տէմիլլէր երալէք պուլլոււնալը

առը, վե հեմոն օգուեալագ Կարապետ
հիշ տէյիլ իսէ թաշտան երբէք:

Շիմոնի գաւառը իպրազ իթոնկիմիզ
տէմիլ Երեւելիքի զու տէֆա տախի
իպրազ իլէ, օլ պապտէ Եալմըզ զու գա.
տարընը պէհան իտէրիզ քի, Փրկիչ ըէք
սէֆիլ պիր հալտէ պուլունմագտա տըր:

Յենա՝ թէճէլի, պիզ իզմիտ դարի.
յէլէրի պիշարէկեանը սէֆաթիմի նազը
իթմէքտէ իքէն, մէկէր իսէ նէֆսի Խ.
Թանգուրտա վէ Ետի-գուլէ խարիճիստէ,
վէ հեմոն, հէր սէնէ հէր քէսին իմտատ
ու մուալէնէթ իթոնկի, վէ քէնտի
ըու հու կիպի սէվտիկի պիր խայրաթիսա.
նէտէքի 400 նէֆէր պիշարէկեան տախի,
այնի սէֆաթիմ տէ պուլունմագտա իմիշ:

Եա՝ ըէպպ, մէկէրի Ետի-գուլէ տէ.
նիլէն մահէլտէ պիր սալիսանէ քեաթի
տէյիլմիլիտի քի, պիր պապ տախի էր.
մէնի միլէթի քիւշատ իթմէքիզ պէտ.
պաթիլըզնա տիւշար օլմուշտուր:

Խալը, խալը, Եալան սէյլտիք, իթ.
Թիրա իթոնք, Փրկիչ պիր սալիսանէ տէ.
յիլ տիր, չիւնքի օրատա առամը պոզազ.
լամանըպ, իլա աճ վէ չըպլազ սագա.
Եարագ... Էթիր չէքտիրիլէր, Էգեյնէթ
չէքտիրիլէր, վէ պուտա պաշգա պիր նի.
յէթ իլէ օլմանըպ, իլա չօգ Եալմանըպ
Եօլաթիլէրիստէ, քաւարանտան չըգմըշ
ճանար կիպի, տօղրու ճէնէթէ կիթսին.
լէր տէյի տիր...

Յենա՝ թէճէլի, բաթիլթիսանէսի,
մէճիս էրի, պլլէրի, բաշալարը վէ Երեւ.
լէրճէ պին Էհալիս պուլունման պիր միւ.
լէթին, Եալմըզ 400 նէֆէր պիքէս ու
պիշարէկեան հըֆօ իթմէքտէ օլան պիր
խայրաթիսանէսինտէ, զէվալըսը հաթ.
Թալարճա նէմէք նէրինէ սուտա խաշ.
լանմըշ թուգուզ ըսպանագ նէմէքտէ
տիրէլ:

Սահի՛հ մի տիր պու սէյլտիկիմիզ.
Էլլէթ, Հայլար Էլլէթ, հեմ սահիհ
տիր, վէ հեմոն բազար իրթէսինտէն պէտ
իլէ սէյլէյէճէքիլմիզ անճագ պինտէ
պիրիսի տիր:

Քիմ տիր պու մալիւ մտէր պիզ վի.
րէն, աճէպու Էմիլլէթի շաւա՛ն պիրիսի
մի տիր:

Հայ հայ, Էլլէթ Հայլար, Էլլէր պա.
նա Էմիլլէթիմիզ վար իսէ, պէն հեմ քեա.
միլէն ինանմըշտուր, վէ հեմոն պու ճէ.
սարէթի, պու ինայէթի, պու խրոմէթի
ճէլիլէյի, վէ պու ինանիլլէթի իմրա ի.
տէրէք, մէգըիւր մալիւմաթլարը պիզ
վերէն գաթ, հեման հէր քէսի, հազըն.
տա Էմիլլէթի քեամիլէսի պուլունմու.
ղու չէյլէ տուրսուն, հէր սաաթ ու տա.
զըգա իսպաթի տախի գաւոր տըր:

Քիմ տիր պապտէ թագսիրաթ,
հոգաբարձու, պապտէ պիզ տէրիզ քի հա.
շա՛. չիւնքի, օնլարը թայեին իսէն բաթ.
քիգիսանէ, թայեին իթոնկի վագըթ օիլճէ

Էհիլլէթ ու ին. օգ. սէ. օլ. օլ. օլ. օլ.
տըղընը թէֆթիլ իտիպ անլամաւորը, վէ
չիմոնի գաւառը մէրազ իտէրէք նազար
ու թէճէսիւս իթմէթիլ չէյլէ տուր.
սուն, գու հուրա կէլէն թէճէք քիլէրէ տա.
խէ Էհեմիլլէթ վիրմէմիլ տիր, վէ պու.
տանտա գաթիւնագար, նասը քի սէյլէ.
տիլլաթ, հիշ պիր իտարէնին կիւնիւնտէ,
հիշ տէյիլ իսէ պիր տիւզիլէ պիր գաշայ
իլի հալտէ տէվամ իթոնկի կէօրիլլէմէ.
միլ տիր:

Աճէպա Փրկիչին տայիմա սէֆիլ հալ.
տէ գալմաթընա, փարաթը օլմամար, վէ
Եալսու Էհալիլին մուալէնէթ իթմէմէսի
տախի պիլլիք պիր սէպէպիլլէթ վէր.
միլ միտիր, հաշա, չիւնքի մէգըիւր
խայրաթիսանէսի պիտ Էգէյիճէ իրատ
պուլունմագտան, վէ Էհալիտէ հէր վա.
զըթ իմտատ ու մուալէնէթ իթոնքտէն
պաշգա, Էլլան տախի իթմէքտէ տիր, վէ
հեմոն հէր վագըթ իմտատ իտէճէկիստէ
զէրրէճէ չիւրհէ Եօղ տուր, նասը քի.
չիթոնկիմիլ կէօրէ, պազը Էնաթլար,
քէնտի իլլէրինտէ գանճանակ կէգտիրէրէք
իտանէ թօղլամալըզ հիմմէթ իթմէքտէ
տիրէր, լաթին, Եազը՛ք քի, մահէլլի մէգ.
պուրուն իտարէսի, հէնուզ պիր իլի թէ.
մէլ իւզէրինէ վագ իտիլիպ, վէ հէր վա.
զըթ միլլէթէ հիտապընը կէօթմէրմէք ու.
սու ի թիւաթէ պաշլամամըշ տըր:

— Եու աթիլտէքի մէքթուպ տախի
Փրկիչին հալիլէ պիր իսպաթ սաերլապի.
լիր:

Ամենապատիւ Սրբազան Հայր.
Կը յիշէք արդէն որ, ամիսի մը չափ յառաջ
Ազգային հիւանդանոցի վարժարանը դասա.
խօսութիւն ըլլալու առաջարկութիւն մը ե.
ղաւ մեր կողմանէ Ձեր Սրբազնութեան առ.
եանը, ասոր գործադրութեանը արտօնու.
թիւնը որ հոգաբարձութեանէն կախեալ էր,
դժբաղդաբար մինչեւ ցարդ չիյաջողեցաւ.
ուստի այս մասին հարկ եղած համբերու.
թիւնը Սամաթիաքանակ Հայոց համար առկէ
աւելի տեւելն աններելի ըլլալուն մինչդեռ
ամեն օր իր աչաց առջեւ կ'նկատէ, նորա ցա.
ւալի վիճակը, եւ քանի որ հոգաբարձու.
թիւնը գանապան առիթներու մէջ Է հրաժար.
եալ եմ, ես չեմ խառնուիր ուրիշներուն
դիմեցէք եւայլն խօսքերը գարտասանէ,
ստիպուեցանք ձեր Սրբազնութեան ծանու.
ցանել, որ այսօր (որ է մայիս 1) դասատուաց
մասնաժողով մը կազմած եւ յիշեալ յար.
կին դպրոցական խնամատարութիւնը յանձն
առած եմք պատուաւոր ազգայնոց ձեռն.
տուութեամբը:

Ի Գիմաց մասնաժողովոյ.
1887 մայիս 1 Գողթո Պ.
Ի Սամաթիա Գալըպճեան.

— ... իմբազիր.
Ձեր ազնուութեան այս տարի վսեմ ձեռ.
նարկութիւնները, ոչ թէ միայն ձեր անունը
կամ համարումը ազնուախոհ սրտից արձա.
նագրեց, այլ գրեթէ այն օրտից երակներն

ու արիւնն եղան, որով գոզցես ուրիշ բանի
համար չեն բաբախեր ու զգար, այլ արժա.
նաւորն խորհելով գործել, Այսպէս զգալով
գործեցին այն ազնիւ երիտասարդները, որ
ինպաստ հայ բանտարկելոց իրենց մէջ ըրած
հանգանակութիւնն եւ ուրիշ բարեպաշտից
նուէրներն ալ մեզ յանձնելով ի թիւարքունի
ղրկեցին: Արտի խորին յարգանքը կը փու.
թամք նա եւ մեր չնորհակալութիւնները
յայտնել մեծ. Թորոս Գիթակ պէյին ալ, որ
բարեհաճեցաւ զմեզ խախուսելով տէր կա.
րապետ հօր ընկերակցութեամբ բանտարկե.
լոց երթալնուս միջոցներն դիւրացնելու:

Նոյնպէս նաեւ բանտին վերատեսուչ գե.
րաստիճան Գնդապետին (միրալայ) որ ամե.
նայն մարդասիրութեամբ մեր խնդիրքը կա.
տարեց չղթայակապ բանտարկելոց թոյլ տա.
լովն որք Ս. եկեղեցին գալով մատուցուե.
լիք դուզնաքեայ նպաստներն ընդունին:
Կը փափագէինք որ մեր այն գողալու մասին
յաջող եւ ընթանալու մասին խորհող Է աճա.
պաճի ՝ քանի մը պարոններն ներկայ գտնը.
ուելով տեսնէին գերաստիճան Գնդապետին
եւ այլ պաշտօնէից ըրած մարդասիրական
ընդունելութիւնը եւ տուած յորդորներն. ո.
րով մոռացութեան մէջ թաղուէր իրենց կար.
ծած Է անկարելիութիւնները:

Առ այժմ այսչափ գրել հարկ եղաւ, ինչ.
պէս որ մեր ընկերակցաց այս փանաքի ձեռ.
նարկութիւնն ալ աւելի սկզբնաւորութեան
մը փորձն էր, քան թէ գործ մը. որ եւ ա.
ւելի ձեռնահասից կը վայելէր քան թէ մեզ...

Բաց ի հանգանակութեան նպաստամա.
տոյց բարեպաշտից անուններն եւ նպաստ.
ներն հետեւեալքն են զորս հրատարակել
բարեհաճելիդ կը խնդրեմք:

Արոմ մնամ խորին յարգանաց	
հաւաստեօք	
Գալուստ վ. Լճեցի	Ղըշ.
Բարեպաշտուհի մը	24
Օհան աղա Պողոսեան Արմտանցի	5
Պօղոսիկ աղա որդեակ նորին	5
Ստեփան աղա Կամրկապցի	2
Թաղէոս աղա Պարսամեան Կասմեցի	2
Կարապետ աղա Ղուկասեան Արմտանցի	5
Ղազարոս աղա Գրիգորեան	2
Կարապետ աղա Թորոսեան Վաղշէնցի	5
Յովհաննէս աղա Աճէմեան Արապկերցի	5
Կիրակոս աղա Արապկերցի	4
Մահտեսի Սիմօն աղա	2
Գրիգորիկ աղա Յովհաննէսեան	5
Պետրոս աղա	4
Աղէքսանդր աղա	5
Բարեպաշտ Ումի	5
Բարեպաշտ Ումի	5
Պօղոս աղա Ջաքարեան Նարվեցի	40
Մագսուտ աղա	4
Մահտեսի Գաբրիէլ աղա Սըրմաքէշ	5
Տիկին Աննիքա Աճէմեան	3
Գրիգոր աղա Աճէմեան	2
Միհրան աղա Աւետիսեան	6
Բարեպաշտուհի Ումի	5
Կարապետ աղա	2
Սինէմ աղա Գրիգորեան	2
Բարեպաշտուհի Ումի	6
Սահակ աղա Աթրահամեան	5

Հայրապետ աղա Մինասեան	2
Քարեպաշտ ոմն	5
Յակոբ աղա Ամիրաբեան Պրուսացի	4
Քարեպաշտ ոմն	3
Քարեպաշտ ոմն	5
Քարեպաշտ ոմն	51-4
Յովսէփ աղա Քարակէօզեան	51-4
Ստեփան աղա Ներսէսեան Ակնցի	5
Քարեպաշտ ոմն	5
Սիրուն աղա Աբրահամեան	3
Քարեպաշտ ոմն	4
Յակոբ աղա Տէստիճեան Արմրի հիսարցի	5
Քարեպաշտ ոմն	4
Մ. Պօղոս աղա Սըվաճեան	5
Քարեպաշտ ոմն	40-20
»	40
»	40
Իսահակ աղա Իսթանպուլեան	40
Պօղոս աղա Չէօմէքճեան	8
Թադէոս աղա Մելքօնեան	5
Յակոբ աղա	5
Յարութիւն աղա Մկրտիչեան	2-20
Քարեպաշտ ոմն	2
»	40
»	229-20

— . . . Խմբագիր .

Չորս տարի կտր որ ի թիարքունի գրտնուած բանտարկեալքն զուրկ էին գիրենք մխթարող բարեգործ Ազգայնոց այցելութեանէն, արդ ուրախութեամբ սրտի տեսանք ազգասէր երիտասարդաց իրենց մէջ հանգանակութիւն մը ընելով եւ այլ եւս ազգասիրաց տուած նուերներն ալ ընդունելով եւ Պ. Գալուստ վ. Լճեցւոյն յանձնելով, ապրիլ 23 ին ի թիարքունի բանտարկելոց զրկել ջանալին, որուն ընկերանալով գնացինք ի թիարքունի Ս. Յարութիւն եկեղեցին, ուր հրաման եղաւ բանտին վերատեսչէն բանտարկելոց գալ ի Ս. Եկեղեցի, որով յիշեալ Պ. Գալուստ վ. Լճիցին միթարական խոսքերով գիրենք սփոփելէն ետքը՝ ամէն մեկուն ըստ արժանւոյն յանձնեց նպաստներն անխտիր եկեղեցին եկող Յոյն բանտարկելոց ալ, որք օրհնեցին Ազգայնոց այս քրիստոնաւայել բարեգործութիւնը:

Մնամ աղօթարար

1867 ապրիլ 23

Գասրմ-փաշա .

Տ. Կարապետ քահանայ
Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ օր
ի թիարքունի նաւատեղեաց

— . . . Խմբագիր .

Ժամանակէ մը ի վեր իրաւանց առջեւն արձանի մը պէս ամօթահար լուծիւն պահող քաղաքիս Ուսումնասէր ընկերութիւնը, այսօր յայտարարութիւն մը կը ցրուէ, խօսիլ կ'ուզէ անիկայ ձայն մը հանած ըլլալու համար. յայտարարութիւն մը՝ որ հասարակութեան հարցին ու կամքին չըպատասխանէր. յայտարարութիւն մը՝ որ ընկերութեան ատենապետին վրայ դիզուած յանցանքները չըթեթեւցնէր, այո՛, չըսրբէր Ոսկանեանի հրուանդանի նման ճակտէն այն անպատիւ տառերը՝ որ ճշմարտութեան գրիչը դրոշմեց, յայտարարութիւն մը՝ որուն վրայ խօսելու կ'ուզանք . . . Սակայն մեզ ծանր կ'ու-

գայ այսօր, Ուսումնասէր ընկերութեան անդամները իրենց ատենապետին պէս մարդու մը հետ մէկ հարուածի տակ ճնշել, վասն զի կը յուսանք ու թերեւս գիտէք թէ՛ Ուս. ընկերութեան արգոյ անդամները իրենց ատենապետին շահուն ու կրքին խաղալիկ եղած են ու չ'ենք կրնար չի հաւատալ թէ նոքա միամտօրէն, կամ իրենց ատենապետին հրամայածին « չէ » չ'ըսել ուխտած ըլլալուն համար Ոսկանեանի մոտած 68 տող գրութեանը տակ ստորագրութիւն դրին, երբ Ոսկանեան 68 տող բան կը գրէ՝ տարակոյս չըկայ թէ 34 ր հայոյութիւն է: Ո՛հ, մենք այնպէս կը կարծէինք՝ թէ Ուս. ընկերութեան անդամները ազնիւ տոհմերէ ու բարեկիրթ ընտանիքներէ ըլլալով, իրենց ծնած քաղքին մէջ ընտանեկան ընկերութիւններով եւ ծանրաբարոյ ծնողներու թելին տակ կրթուած ու քիչ չափ բարոյականութիւն առած ըլլալով, աւելի մարդկութեան վայելք պիտի ընէին. քան թէ յեղափոխականներու ու օտար երկրի ստորին պանդոկներու մէջ մեծցողի մը հայոյութեանցը ձայնակցէին, որով այսօր մենք ալ չ'ենք կըրնար մասնաւորապէս Ոսկանի օձիքէն բռնել ու կ'սկսինք խօսիլ բոլոր ընկերութեան հետ:

1866 յունվար մէկին Ուս. ընկերութիւնը խոտացած էր թէ՛ « չ'ուզելով ճշմարտ լուսաւորութիւնը մութին մէջ ձգել, տարին անգամ մը պիտի հրատարակէ իւր տեղեկագիրը, ամեն նիստերու բովանդակութիւնը ու հաշիւներու ցուցակը՝ հանդերձ ստորագրուող անձանց անունով . . . »

Այսօր Ուս. ընկերութեան հրատարակածը տեսանք, կարդացինք իր յայտարարութիւնը, սակայն հոն չտեսանք դպրոցներու վրայ ամենեւին տեղեկութիւն մը, զոր ընկերութիւնը կը խոստանար, հոն չի տեսանք իրենց նիստերուն եւ ոչ մէկ բովանդակութիւնը, զոր ընկերութիւնը կը խոստանար, հոն չի տեսանք Ոսկանեանի սեպհական որքան տարեկան ունենալը եւ բաժանորդագրութեանց ուսկի՛ց գալը եւ ո՛ր երթալը զոր ընկերութիւնը կը խոստանար մի առ մի հրատարակել. վերջապէս չի տեսանք խոստացածներն եւ ոչ մէկը, ուրեմն Ուս. ընկերութիւնը խոտամնազանց է. ուրեմն ստեց նա. ուրեմն հասարակութիւնը խաբեց. ուրեմն գրածը լղելու չ'ամաչեց անիկայ, ուրեմն մութը լոյսէն աղէկ ընտրեց. մութը՝ որ միայն շարագործներու ցորեկն է, մութը՝ որ միշտ անլուր շարութեանց ապաւէնն է: Ուս. ընկերութիւնը մութը կը սիրէ, կը լըսէ՛ք իւր թրքիք, ու կը հայհոյէ այն լուսնին ու սոսիւղերուն դէմ՝ որոնք 15 օրը անգամ մը երեւան կեցին . . .

Ուս. ընկերութիւնը փորձով, եղելութիւններով, վկայներով, փաստերով ըսուած խոսքերը « Սուտ է », զրպարտութիւն է՝ պոռալով ջրել կը կարծէ . . . ահաւասիկ « վաղեմի հնարք մը, աղայական հնարք մը, որ շատերը ի գործ գրին, բայց միշտ զուր տեղը եւ միշտ խայտառակուելով: Ուս. ընկերութիւնը չը գիտեր կամ չուզեր գիտնալ թէ՛ որ եւ իցէ մէկու մը խօսքը այն տառն ուսու կըսուի՝ երբ անմեղին փաստերը անոր-

ները փճացնեն, երբ խնդիրները իրարու հետ չ'իյնան եւ լոյսը՝ որ է իրաւունքը երեւան ելլէ. Ուս. ընկերութիւնը ասանկ չընէր, վասն զի ոչ փաստ ունի, ոչ իրաւունք ունի. լեզու չունի երգել կուզէ ու չ'ամաչէր հայոյել այն ամենուն դէմ, որոնք մարդու վայել կերպով իրենց խօսք հասկցնել ուղեցին, անասունի դիմակ ունին ըսելով կարծաւ մարէ զանոնք այն ընկերութիւնը՝ որուն տառնաւորը Հրանդ, Վահէ չինծու անտանց դիմակներով Արեւելքի՛ ու Արեւմուտքի՛ մէջ չըջեցաւ. Ուս. ընկերութիւնը դպրոցէ վըռնտուած կանուանէ զանոնք, բայց մենք չենք զիջանիր հարցնել անոր թէ՛ ո՞ր տարուան արձանագրութեանց մէջ կայ, կամ ո՞ր հոգաբարձութեան ատեն Մես. վարժարանէն աշակերտ վաճառուած է, ընկերութիւնը իրեն դէմ գրողը չի ճանաչեր, բայց անոնց դպրոցէ վըռնտուած ըլլալը գիտէ . . . հակասութիւն մը, որուն վրայ ուղտերը անգամ կը խնդան. Ուս. ընկերութիւնը ճըշմարտութեան արբանեակները վար զարնելու մօտ կըսէ թէ՛ « Անոնք իզմիրի մէջ արձագանք չը գտնելով, վասն զի իզմիրի հասարակութիւնը գիրենք լաւ մը կը ճանչնայ, Պօլիսի թերթերու ապաւինած են . . . » Ի՞նչպէս կը յանդգնի այսպէս ըսել Ուս. ընկերութիւնը, երբ իրենց յայտարարութիւնը իզմիրի երեք Հայ տպարաններէն մերժուելէն ու բաւական ատեն գրպաններու մէջ լըղտելէն ետքը՝ անդիէն ասդիէն հայերէն գրեր գտնելով Յոյն մամուլի մը յանձնեցին . . . : Հոս ալ չը կարմիր արդեօք Ուս. ընկերութիւնը, ուրեմն ալ ի՞նչ ըսենք, քանի որ անիկայ թուքին անձրեւ ըսել սկսաւ, քանի որ իր ըսածները չը գիտէր, թէ եւ չ'գիտնալու ալ իրաւունք ունի, ըստ որում իր ճըգնաժամին մէջնէ, թող թէ Պ. Ոսկանը պոռաց թէ « Դպրոցները եթէ այսօր աղեկ վիճակի մէջ չեն, վաղը պիտի ըլլան » Ոսկանի այս ըսածը կը նմանի այն քանի մը ծաղրածու պանդոկապետներուն ու խանութպաններու խօսքին, զորոնք իրենց մթերանցին ճակատը դրած են « Այսօր ստակով, վաղը ձրի » այսինքն միշտ ստակով, ասանկ ալ իզմիրցիք, ձեր վարժարանները միշտ անկարգ, միշտ անարդիւն վիճակի մէջ պիտի ըլլան՝ եթէ չուզէ ճանչնալ աղքատին իրաւունքը, եթէ չուզէ լսել անմեղին աղաղակը Ուս. ընկերութիւնը եւ իւր ատենապետ Պ. Ստեփան Ոսկանեանը, որ այսօր հովին դէմ կը թքնէ ու իւր մօրուքը կը պըլըչէ: Զմիւռնիա 29 ապրիլ 1867

Մես. վարժ. 1862 ի աշակերտք

Տօգթօր Գալուստեան, բէնճչէմպիհ կիւնլէրի, սաաթ 7 եւ գատար, Գալիսն, ճու-գուլուղունտա, Գուլուղուն եւ նընտաքի թարլա-պաշը ծատտէսինտէ փազը 195 նիւմէրօլու խանէսինտէ, խայրաթ պազմագտա տըր:

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ
ԳԱՐԱԳԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
ԼԷՎԱՆՔ ՀԷԲԱԼՏԵՆ ՓԱՊԵԱՆԷՍՈՆԵՅ
ԳԵՐ-ՕՂԱԹԱՆ ՄԱՂՐԻ ԾՈՂԱ, ԾՈՐՕԳԱՅ ԱԳՈՐԱԼԿ
ԳՐԱՆԵՐԵՐ ԳԱՐԱԳԵՐԱՆ ԿՈՒՆԵՐՈ 467: